

Omgaan met **Onbegrepen Gedrag** van mensen met **Dementie** - voor **vrijwilligers**

www.zorgcollegelimburch.nl, info@zorgcollegelimburch.nl

BEGRIJPEN WAARDOOR DIT GEDRAG WORDT VEROORZAAKT

VERANDERT DE MANIER VAN BEJEGENING. Onrust en spanning bij de mens met dementie ontstaat meestal door prikkels die door hen niet meer begrepen worden. Ondanks een empathische en pedagogische bejegening kan een bewoner soms toch overgaan tot verbaal en uiteindelijk fysiek agressief gedrag. Dat laat zijn sporen na, ook bij vrijwilligers.

Zorgprofessionals worden hierin meestal afdoende geschoold. Het is echter van belang dat iedereen die met cliënten met dementie werkt, weet hoe te handelen bij spanningsvol en onbegrepen gedrag. Een gelijke bejegening door alle betrokkenen - dus ook de vrijwilligers- geeft de cliënt duidelijkheid en daarmee rust en ontspanning.

© ZorgCollegeLimburg FRANK HOFFMANN / MARIE-JOSÉ MEIJS



Spanningsvol gedrag kan beginnen met het uiten van onrust en verbale agressie. Uiteindelijk kan het overgaan in bijten, knijpen, slaan, schoppen, omverduwen, dingen stukmaken, spugen, haren trekken enz. In veel protocollen is geregeld hoe gehandeld dient te worden, echter het ontbreekt bij de vrijwilliger vaak aan praktische handvaten om zichzelf en de cliënt te beschermen en tot rust te brengen.

Mogelijke gevolgen

Een gevolg kan zijn dat vrijwilligers bepaalde cliënten niet meer durven te benaderen; dat ze met behoorlijke spanning op het werk blijven rondlopen; dat uitval door stressverschijnselen of gebrek aan motivatie ontstaat; dat de angst er goed in zit en het zelfvertrouwen is aangetast.

Aanbod en oplossingen

ZorgCollegeLimburg heeft een deskundigheidsbevordering ontwikkeld waarin vrijwilligers leren beter om te gaan met spanningsvol gedrag van cliënten met dementie en andere psycho-pathologie. Zij leren dit gedrag op een veilige manier op te vangen, zichzelf en de cliënt(en) te beschermen en de situatie beter te controleren.

De deskundigheidsbevordering omvat informatie over het ontstaan en de effecten van dementie. Vandaaruit wordt het ontstaan van onbegrepen gedrag uitgelegd middels het crisismodel dat gaat van rustig gedrag via agitatie naar fysieke agressie. Vervolgens wordt interactief ingegaan op oorzaken van spanningsvol gedrag. Wat kun je doen om de spanning af te bouwen en wat werkt niet? De vrijwilligers gaan hiervoor met elkaar oefenen, waarbij beurtelings de rol van de cliënt wordt ingenomen. Op deze manier kan men 'aan den lijve' ervaren wat de effecten zijn van bepaald gedrag, en of hiermee aan de behoefte van de cliënt wordt voldaan. Middels feedback van de oefenpartner en de trainers worden concrete en praktische persoonlijke handvatten gegeven waarbij de eigen kwaliteiten worden benadrukt. Er is veel ruimte om persoonlijke ervaringen in te brengen en te delen.

Door middel van de VLUM-kernprincipes gaan we praktisch aan de slag met fysieke methodieken en belichten we ook de visie van de vrijwilliger en de organisatie. VLUM staat voor Veilig, Legaal, Uitvoerbaar en Menselijk.

- **Veilig door:** - Juiste visie gericht op: 'geen schade toebrengen' delen. - Zachte en stevige technieken aanleren die de agressie opvangen en neutraliseren.
- **Legaal door:** - Duidelijke juridische kaders te stellen voor interventies. - Deskundigheidsbevordering in verband met kwaliteit en borging naar de Inspectie. - Bespreken van noodweer en belichten van het crisismodel.
- **Uitvoerbaar door:** - Te letten op de fysieke gesteldheid van cliënt en vrijwilliger. - Te kijken naar niveau en ervaring van de vrijwilliger.
- **Menselijk door:** - Wijsheid en ervaring te delen met elkaar. - Compassie te wekken ook voor de vrijwilliger naar zichzelf toe. - Belichting van gezonde grenzen, machteloosheid en schuldgevoel.

Resultaten

Vrijwilligers kunnen de intentie van 'geen schade' omzetten in 'juist handelen in moeilijke situaties'. De cliënt ervaart een grotere veiligheid omdat de vrijwilligers adequater en veiliger handelen. Dit is van positieve invloed op diens rust, welzijn en ziekteproces.

De vrijwilligers vergroten hun zelfvertrouwen en staan sterker in hun schoenen. Hierdoor kunnen ze met plezier hun vrijwilligerswerk blijven doen. Duur 2 dagdelen van 3 uur.



ZorgCollegeLimburg
psa-oplossingen

